

OBSAH:

1 Úvod.....	9
2 Přehled poznatků	13
2.1 Jinakost a osoby s TP.....	13
2.2 Inkluze a integrace.....	14
2.2.1 Integrace žáků se zdravotním postižením do běžných škol	15
2.2.2 Legislativa týkající se integrace žáků se zdravotním postižením	17
2.2.3 Současný stav v ČR	19
2.2.4 Speciálně pedagogická centra.....	23
2.3 Integrace žáků s tělesným postižením do tělesné výchovy	26
2.3.1 Integrace žáků se zdravotním postižením do tělesné výchovy v jiných zemích	29
2.3.2 Žáci s tělesným postižením	32
2.3.3 Pohybová aktivita a tělesný vývoj u žáků s tělesným postižením.....	37
2.3.4 Podmínky pro integrovanou tělesnou výchovu.....	38
2.4 Stav použitých metod.....	49
2.4.1 Vývoj metody DIC-CIT.....	50
2.4.1.1 Flanaganův koncept „techniky kritických případů“ (CIT).....	50
2.4.1.2 Vývoj CIT pro didaktický a sportovní kontext v ČR.....	53
2.4.2 Pozorování	55
2.4.3 Follow up studie	58
2.4.4 Případové studie	58
3 Výzkumný problém.....	60
3.1 Cíle a úkoly výzkumu	60
3.2 Fáze výzkumu.....	61
3.2.1 Fáze 1	62
3.2.1.1 Cíl fáze 1	62
3.2.1.2 Výzkumné úkoly fáze 1	62
3.2.1.3 Výzkumné metody a techniky pro fázi 1	62

3.2.1.4	Charakteristika výzkumného souboru fáze 1	66
3.2.1.5	Průběh výzkumu fáze 1	67
3.2.1.6	Výsledky fáze 1	69
3.2.1.7	Diskuze k fázi 1	70
3.2.1.8	Závěr k fázi 1	71
3.2.2	Fáze 2	73
3.2.2.1	Cíle fáze 2	73
3.2.2.2	Výzkumné otázky fáze 2	73
3.2.2.3	Výzkumné metody a techniky pro fázi 2	73
3.2.2.4	Charakteristika výzkumného souboru fáze 2	74
3.2.2.5	Průběh výzkumu fáze 2	74
3.2.2.6	Výsledky fáze 2	75
3.2.2.7	Diskuze k fázi 2	77
3.2.2.8	Závěr k fázi 2	80
3.2.3	Fáze 3	81
3.2.3.1	Cíle fáze 3	81
3.2.3.2	Výzkumné otázky fáze 3	81
3.2.3.3	Výzkumné metody a techniky pro fázi 3	82
3.2.3.4	Charakteristika výzkumného souboru fáze 3	82
3.2.3.5	Průběh výzkumu fáze 3	83
3.2.3.6	Výsledky fáze 3	84
3.2.3.7	Diskuze k fázi 3	93
3.2.3.8	Závěry pro fázi 3	95
3.3	Vybrané studie jednotlivých žáků	98
3.3.1	Studie 1	99
3.3.2	Studie 2	103
3.3.3	Studie 3	107
4	Souhrnná diskuze	115
5	Závěr	119

Souhrn	123
Summary.....	125
Referenční seznam	127
Přílohy.....	148

dobaly. V současném trendu integrace jsou do škol začleňováni žáci s různými typy zdravotního postižení. V naší škole se orientujeme na žáky s tělesným postižením (dále jen TP), u kterých využití tělesné výchovy (dále jen TV) vyžaduje relativně nejvíce modifikací nejen v obsahu a cílech vyučovací jednotky (dále jen VJ), ale i v dalších podmínkách podílejících se na jejich integraci. Tato disertační práce je zaměřena na zmapování skutečného zapojení žáků s TP do TV. Výzkum by měl v první řadě přiblížit využitelnost pedagogického času v hodinách integrované TV a s tím spojenou problematiku podmínek úspěšné integrace.

Aktivní a cíleně realizovaný pohyb je důležitou součástí života již od narození. Některí však nemají tu možnost, aby mohli pohybové aktivity provozovat bez podpory dalších osob nebo kompenzačních pomůcek. Ty se často stávají nedílnou součástí jejich života i v pozdějším věku. Pokud je tato podpora výrazná, mluvíme v této souvislosti nejčastěji o osobách se speciálními potřebami (Bartoňová & Ješina, 2012). Speciální potřeby vztahující se k žákovi či studentovi se speciálně vzdělávacími potřebami (dále jen SVP), kterému má být poskytnuta specifická podpora, přičemž tím myslíme jedinou z zdravotního postižení nebo zdravotním postižením a sociálním znevýhodněním. Pokud se jedná o žáky s zdravotním postižením nejčastěji se jedná o osobu s mentálním, zrakovým, sluchovým, myšlením, mluvením, motorickým, mentálním a výbojní mluvením, mentálním a tělesným postižením (Ješina & Hájíček, 2011). V poslední době se ale výrazně rozvíjí také oblast vzdělávání žáků s poruchami autistického spektra (Bartoňová & Ješina, 2012).

Množství studií jednoznačně poukazuje, jak environmentální faktory ovlivňují konečnou participaci na pohybových aktivitách (Brownson, Baker, Housemann, Brennan, & Bacak, 2001; Humpal, Owen, & Leshe, 2002), což platí ještě daleko více u žáků se SVP (Ješina, 2011b).

Pokud nás k pohybovým aktivitám nevedou rodiče už od narození, dostaneme se k nim v organizované formě a cíleně v mateřské škole, zájmových kroužcích nebo dokonce až na základní škole. Pro žáky na běžných školách je TV samozřejmou věcí. Tedy společně a vrstevníky prožíváme své první pocity nad vybranou kolektivní hrou, zažíváme pocit zvýšených endorfinů a pozitivní a negativní spolupráce s ostatními. Nemá to tak samozřejmé u dětí a žáků se zdravotním postižením. Rodiče těchto žáků často nevědí o možnostech nejrůznějších pohybových aktivit a možnosti zapojení se do